

Konsultatīvā padome “Izglītība visiem” Sanāksme

2007.gada 25.aprīlis
14:00-15:30

Viesnīca *Gutenbergs* konferenču zāle
Doma laukums 1

PROTOKOLS

Vada : **Baiba Rivža**, padomes priekšsēdētāja, Izglītības un zinātnes ministre

Piedalās:

Mārtiņš Cimermanis, SIA „Latvijas lauku konsultāciju un izglītības centrs”
direktors un valdes priekšsēdētājs

Anita Ratkēviča, Latvijas lauku sieviešu apvienības pārstāve

Inese Didže, Zemgales attīstības aģentūras projektu vadītāja

Kristiāns Godiņš, Baltijas jūras piekrastes attīstības aģentūras projektu koordinators

Liene Ivulāne, Nodibinājuma ”Vidzemes attīstības aģentūra” biroja vadītāja

Anita Jākobsone, UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas Izglītības programmu
padomes locekle

Tatjana Koķe, UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas Izglītības programmu
padomes locekle

Baiba Paševica, Labklājības ministrijas valsts sekretāre

Andrejs Rauhvargers, Latvijas Rektoru padomes ģenerālsēkretārs

Natalja Rogoļeva, Bērnu un ģimenes lietu ministrijas Jaunatnes lietu departamenta
direktora vietniece

Aivars Troska, Rīgas plānošanas reģiona attīstības padomes loceklis

Inta Vadone, Izglītības un zinātnes ministrijas Politikas koordinācijas departamenta
Mūzizglītības attīstības nodaļas vadītāja

Elmārs Vēbers, Rīgas Domes Izglītības, jaunatnes un sporta departamenta direktors

Ivita Peipiņa, Latvijas Pašvaldību savienības padomniece

Ludis Neiders, Ekonomikas ministrijas makroekonomiskās analīzes un prognožu
nodaļas vadītājs

Zanda Kalniņa-Lukaševica – Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrijas
valsts sekretāres vietniece

Žanete Jēkabsons – Latvijas Pieaugušo izglītības apvienības pārstāve

Jūlija Gušča, ANO Attīstības programmas Latvijā pārstāve

Inese Vaivare, Valsts kancelejas Politikas koordinācijas departamenta konsultante

Iveta Vērse, Izglītības attīstības centra direktore

Deniss Kretalovs, Īpašu uzdevumu ministrijas sabiedrības integrācijas lietās
sekretariāta Eiropas pretdiskriminācijas politikas departamenta vecākais referents

Kristīne Vāgnere, Izglītības un zinātnes ministrijas valsts sekretāra vietniece

Elīna Petrovska, Izglītības un zinātnes ministrijas Politikas koordinācijas
departamenta direktore

Dmitrijs Kuļšs, Izglītības un zinātnes ministrijas Politikas koordinācijas
departamenta direktora vietnieks

Agra Bērziņa, Valsts jaunatnes iniciatīvu centra direktore
Astra Aukšmuksta, Valsts jaunatnes iniciatīvu centra direktores vietniece
Nina Linde, Izglītības un zinātnes ministres padomniece
Agnese Korbe, Izglītības un zinātnes ministres padomniece
Rolands Ozols, UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas ģenerālsēkretārs
Sarmīte Pulste, UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas ģenerālsēkretāra vietniece
Baiba Molņika, UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas Izglītības sektora vadītāja
Antra Krauce, Rīgas 1.internātpamatskolas pārstāve
Inga Mihailova, Rīgas 13.vidusskolas pārstāve
Eva Birzniece, Biedrība „Pro Futuro” disleksijas atbalsta grupas pārstāve
Marta Zirne, Gaujienas speciālā internātpamatskolas pārstāve

Baiba Rivža atklāj konsultatīvās padomes “Izglītība visiem” sanākumi un iepazīstina ar darba kārtību.

1. *Auzināšanas darbības programma 2007-2013:audzināšanas darbības vieta izglītības procesā; sadarbība starp vecākiem, skolēniem, pedagogiem – tiesību, pienākumu un atbildību noteikšana; partnerība starp izglītības iestādi, pašvaldības un valsts institūcijām.*

Valsts jaunatnes iniciatīvu centra direktores vietniece Astra Aukšmuksta iepazīstina ar izstrādāto Auzināšanas darbības programmu 2007-2013 (*skatīt pielikumā*) un diskusijai sagatavotajiem jautājumiem:

- 1) Vai programmas pamatmērķī ir nosauktas galvenās kvalitātes, kuras skolēnā būtu jāieaudzina skolas gados?
- 2) Kādaī jābūt klases audzinātāja lomai un pienākumiem „nākotnes” skolā, sniedzot atbalstu savas klases ikvienam skolēnam viņa izaugsmē?
- 3) Kurai institūcijai būtu jānodarbojas ar ģimenes (vecāku) izglītošanu par vecāku pienākumiem un bērna audzināšanas jautājumiem?
- 4) Kā nodrošināt (kādi pasākumi nepieciešami) sadarbību starp visām ieinteresētajām pusēm (skola – pašvaldības un valsts institūcijas – sabiedriskās organizācijas – sabiedrība kopumā) audzināšanas darbības sekmīgai īstenošanai izglītības iestādē?

Pēc prezentācijas Baiba Rivža aicina klātesošos uzdot jautājumus programmas izstrādātājiem un izteikt viedokļus par dzirdēto prezentāciju.

Eva Birzniece uzsver, ka nepareizs ir viedoklis, ka vecākus neinteresē bērnu izglītība. Tas ir vienpusēji un neprecīzi, jo vecākiem ļoti interesē savu bērnu liktenis. Tomēr bieži saruna starp vecākiem un skolu ir ļoti grūta (īpaši tas attiecas uz bērniem ar mācīšanās traucējumiem). Šai sarunai ir jābūt atvērtākai, nevis skola stāsta ko tā ir darījusi un ko darīs un norāda, ka bērns nav pieteikami labs, bet galvenais jautājums ir, ko kopā var darīt, lai palīdzētu bērnam? Ir jānāk kopā kā divām saprātīgām, ieinteresētām pusēm un jāveido dialogs.

Baiba Rivža atzīmē, ka programmā ir likts akcents uz sociālo partnerību, kas ir pušu kopīga atbildība.

Andrejs Rauhvargers uzsver, ka programmas pamatmērķi:
Pilnveidot sistēmisku, mērķtiecīgu un pēctecīgu audzināšanas darbību izglītības iestādē, lai nodrošinātu skolēnu veidošanos par

*zinošiem,
mērķtiecīgiem,
uzņēmīgiem
un atbildīgiem cilvēkiem*

jāpārdomā vārds „zinošiem”, jo faktu zināšanas bez pielietojamības ir nevērtīgas. Nepieciešams atslēgas vārdu sarakstā ietvert „kompetences”, jo jāpāriet uz kompetencēs balstītu izglītību.

Tāpat jāpārlicinās vai ar jēdzienu „mērķtiecīgs” mēs saprotam cilvēku, kas visa mūža garumā mācīsies. Izglītību visa mūža garumā būtu jāizceļ atsevišķi, jo laiki, kad skolu beidzot izveidojās viens harmonisks pasaules modelis, kas tāds saglabājas 20 gadus, vairs nedarbojas.

Savukārt programmas apakšmērķi

1. Vērtībizglītības īstenošana izglītības procesā

2. Partnerības nodrošināšana starp institūcijām vērtībizglītības īstenošanā

ir uztverami kā programmas stratēģiskie virzieni un uzdevumi, bet tie neatklāj, kā tiks īstenots programmas pamatmērķis.

Natalja Rogoļeva izsaka viedokli par klases audzinātāju. Uzska, ka programma izmaina klases audzinātāja koncepciju. Jo pašlaik klases audzinātāji ir mācību priekšmetu skolotāji, kuri papildus nodarbojas ar klases audzināšanu. Bet, ja klases audzinātājiem vajadzēs koordinēt visus procesus, kas saistīti ar ģimeni, ar atbalsta personālu, ar skolēnu, tas uzliks klases audzinātājam pavisam citus pienākumus. Nopietni ir jādomā kādai izglītībai jābūt klases audzinātājam un vai viņš ir arī mācību priekšmetu skolotājs.

Astra Aukšmuksta uzskata, ka šobrīd skolā klases audzinātājs ir tas, kas sadarbojas ar vecākiem. No klases audzinātāja sagaida, ka viņš zinās katru savu audzēkini un sniegs viņam vajadzīgo palīdzību, jo mācību priekšmetu skolotājs to nevar izdarīt. Klases audzinātājs ir tas pats pedagogs, tikai papildus apgūst tās lietas, kuras ir nepieciešamas. Varbūt kādreiz klases audzinātājs būs profesija, bet tad ir jādomā par finansējumu un profesijas standartu.

Inese Didže uzsver, ka akcents pamatmērķī ir jauniešiem, kas ir izglītības iestādē. Bet ir tādi, kuri nav izglītības iestādē, bet faktiski ir skolēni. Vai par šādiem bērniem tiek domāts? Jo izglītojošu un audzinošu darbu veic arī citas iestādes, piemēram, sporta skolas.

Ierosina vairāk pievērst uzmanību preventīvam darbam krīžu situāciju risināšanā, kā arī meklēt finanšu līdzekļus tā īstenošanai. Šim finansējumam nevajadzētu tikt piešķirtam pēc projektu metodes.

Astra Aukšmuksta uzsver ka šobrīd programma koncentrēta uz izglītības iestādi.

Pēc programmas tiks izstrādāts rīcības plāns, kurā tiks definēti konkrēti pasākumi un noteikts finansējums.

Mārtiņš Cimermanis ierosina pamatmērķī iekļaut profesionālo orientāciju, jo audzināšanas uzdevums ir palīdzēt atrast jauniešiem savu profesiju. Īpaši jāakcentē izglītība mūža garumā.

Piekrīt izteiktai piebildei par to, ka vecākiem interesē savi bērni, kā viņi mācās un ko viņi dara. Vajag veicināt vecāku izpratni, ko skola dod bērniem, ko viņi apgūst sākumskolā, pamatskolā, vidusskolā. Tas ir nepieciešams, lai vecāki varētu pilnvērtīgi iesaistīties dialogā ar skolu.

Ierosina, ka Zemkopības ministrija nākamajā konsultatīvās padomes „Izglītība visiem” sanāsmē varētu prezentēt izstrādāto pasākumu plānu „Par lauksaimniecības un ar to saistīto nozaru nodrošināšanu ar kvalificētu darbaspēku”.

Aivars Troska interesējas vai audzināšanas programma ir bijusi arī līdz 2007.gadam?

Astra Aukšmuksta informē, ka audzināšanas programma līdz šim nav bijusi. Jo nav runāts par audzināšanu, bet vairāk runāts par mācību rezultātiem.

Tatjana Koķe uzsver, ka šī programma ir milzīga uzdrīkstēšanās, jo no 1991.gada mērķtiecīgi esam novēršusies no audzināšanas vēloties atslogot skolotāju. Skolotāja uzdevums ir mācīt, bet arī mācot nevaram neaudzināt.

Nepiekrīt, ka klases audzinātājam ir jābūt atsevišķai proefsijai, jo ļoti svarīgi ir atrast saturisko tuvību ar katru skolēnu, un tā veidojas caur interesi par konkrēto mācību priekšmetu. Nevajag domāt, ka šo programmu īstenos kādi īpaši speciālisti, tie tomēr būs klašu audzinātāji.

Antra Krauce izsaka priekšlikumu padomāt arī par speciālām skolām, jo tādu nav maz. Speciālās skolas sagatavo bērnu darbam un pamatmērķī vajadzētu iekļaut arī prasmes.

Inta Vadone uzsver, ka mācību priekšmetu mācīšana dod labāku kontaktu ar audzināmo klasi un nav nepieciešams izveidot klašu audzinātāju kā atsevišķu specialitāti.

Rolands Ozols vērš uzmanību, ka neesam pieraduši domāt ilgtermiņā, jo šīs programmas laika posms ir līdz 2013.gadam. Ir jādomā nedaudz tālāk par to, ko varam šobrīd īstenot un ir jādomā par to, ko mēs gribam sasniegt 2013.gadā vai vēl vēlāk. Ir grūti salīdzināt klases audzinātāja lomu šodien ar to kādai tai vajadzētu būt septiņu gadu laikā.

Izglītības vadītāju asociācija un citas institūcijas ir norādījušas, ka ir nepieciešama atsevišķa profesija klases audzinātājs, jo ir grūti savienot priekšmetu mācīšanu ar klases audzināšanu.

Rolands Ozols uzsver, ka ir nepieciešami arī zinoši bērni, jo tā ir kvalitāte, kas ir pietiekami svarīga. Jautājums ir - ko zinoši? Programma uz šo jautājumu atbild ļoti precīzi.

Norāda, ka programmas izstrāde nav balstīta uz pētījumiem, jo tādu jau nav, viss tiek balstīts uz empīrisko pieredzi.

Vērš uzmanību uz interneta diskusiju UNESCO LNK mājas lapā www.unesco.lv, jo šīs diskusijas apkopojums, kaut nedaudz kalpos programmas izstrādātājiem par faktu materiālu. Programmas izstrādē palīdzēs arī reģionālās diskusijas.

Baiba Rivža informē, ka ir Valsts prezidenta Stratēģiskās analīzes komisijas pētījums „Izglītība zināšanu sabiedrības attīstībai Latvijā”.

Ivita Peipiņa ierosina, visiem padomes dalībniekiem nosūtīt šo pētījumu (*skatīt pielikumu*).

Inese Vaivare uzsver, ka šī programma ir izaicinājums Izglītības un zinātnes ministrijai, jo tā nebūs tikai starpnozaru programma, kur iesaistītās puses ir horizontālā līmenī, bet ir daudz iesaistītās puses vertikālā līmenī. Ir maz programmu, kuras skar ģimeni, klases audzinātāju, pašvaldības un citas iesaistītās puses.

Pašlaik programmai tikai trūkst institucionālais modelis uzraudzībai, lai noskaidrotu kā viņa tiks ieviesta un nepieciešami programmas novērtēšanas kritēriji.

Nina Linde nepiekrīt audzināšanas nodalīšanai no mācību procesa. Mācību process attīsta bērna prātu, bet audzināšana ir vērsta uz attieksmju veidošanu, to var nosaukt par dvēseles audzināšanu. Un tas ir kopīgs process.

Baiba Rivža izsaka pateicību programmas izstrādātājiem un iesaka pārdomāt, vai bez cilvēka profesionālās puses, kas īpaši akcentēta pamatmērķī nevajadzētu atklāt arī dvēselisko pusi (cilvēcību, godīgumu). Tāpat aicina pievērst uzmanību šķēršļiem un draudiem programmas realizācijā, piemēram, ārējie draudi, terorisms, atkarības. Turklāt vajadzētu izvairīties no pārlietu lielas birokratizācijas. Piekrīt, ka skolotāja, skolēna un ģimenes sadarbība ir ļoti svarīgs jautājums, kuru pētot noderētu arī ārvalstu pieredze.

2. Konsultatīvās padomes darbības perspektīvas:

iesaiste izglītības politikas plānošanas dokumentu apspriešanā; ātrās reaģēšanas iespējas uz aktuāliem jautājumiem izglītības jomā.

Elīna Petrovska informē par Izglītības un zinātnes ministrijas plānotajām aktivitātēm saistībā ar konsultatīvo padomi „Izglītība visiem”. Nepieciešams veidot sadarbības mehānismus, lai aktīvāk iesaistītos politikas veidošanā un lēmumu pieņemšanā.

Ierosina noteikt Konsultatīvā padomes sanāksmes ne retāk kā reizi trijos mēnešos, gadā - četras reizes. Sanāksmēs tiks izvērtēti un sniegti priekšlikumi par izglītības politikas dokumentiem. Politikas koordinācijas departaments, informēs par padomes sēdēm un darba kārtību, koordinēs informācijas apriti saistībā ar jaunākajām aktualitātēm izglītības politikas jomā.

Maija mēnesī ir ieplānots nosūtīt visām konsultatīvajā padome pārstāvētajām institūcijām vēstuli, kurā tiks lūgta aktualizācija saistībā ar nominētajiem pārstāvjiem un jautājumi par turpmāko redzējumu uz konsultatīvās padomes darbību.

Rolands Ozols informē, ka aktuāls ir jautājums par konsultatīvās padomes priekšsēdētāja vietniekiem, kuri tika ievēlēti pirms diviem gadiem. Tie ir LR Labklājības ministrijas valsts sekretāre Baiba Paševica, LR Ekonomikas ministrijas valsts sekretāra vietnieks Andris Liepiņš un Latvijas Pieaugušo izglītības apvienības izpilddirektore Inta Paeglīte, kura vairs nestrādā šajā amatā. Latvijas Pieaugušo izglītības apvienību konsultatīvā padomē „Izglītība visiem” pašlaik pārstāv Ingrida Mikiško. Svarīgs ir jautājums, kā aktivizēt sadarbību ar padomes priekšsēdētāja vietniekiem un vai vietnieki ir gatavi arī turpmāk pildīt šos pienākumus?

Baiba Paševica uzsver, ka labs aizsākums bija apakškomisiju izveide, lai diskutētu par konkrētām izglītības jomām, piemēram, par mūžizglītības jautājumiem un šī darba

forma padomei būtu veiksmīga. Varētu par aktuāliem jautājumiem paust viedokli arī elektroniski, kas ir daudz operatīvāk.

Anita Jākobsone atgādina, ka veidojot konsultatīvās padomes nolikumu viena no pamatdomām bija, ka „Izglītība visiem” ir jārisina starpnozaru kontekstā. Jāsaglabā starpnozaru koncepcija padomes darbā, jo izglītība politika vairs nav tikai IZM kompetence. Šobrīd vairākas nozaru ministrijas un citas institūcijas aktīvi piedalās izglītības politikas veidošanā un realizēšanā. Nepieciešama būtu diskusija par izglītības mijiedarbības mehānismiem ar pašiem izglītības saņēmējiem un izglītības pasūtītājiem.

Tatjana Koķe arī uzsver apakškomisiju nepieciešamību. Padomes veidošanas mērķis bija paplašināt foruma iespējas, lai cilvēki ņemtu dalību aktuālu izglītības jautājumu risināšanā. Konsultatīvai padomei būtu jāsekmē reģionālo konsultatīvo padomju izveide. Saikne ar reģioniem ir nepieciešama un turpmākajā padomes darbā jāakcentē. Iespējams arī organizēt konsultatīvās padomes izbraukuma sēdes reģionos. Konsultatīvā padome, ņemot vērā plašo pārstāvniecību, ir nozīmīga starpresoru viedokļa veidotāja izglītības politikas jomā.

Baiba Rivža izsaka pateicību klātesošajiem un vienojas, ka nākamajā padomes sanāsmē vēlreiz tiks izskatīta Audzināšanas programma 2007- 2013 un Zemkopības ministrijas pasākumu plāns „Par lauksaimniecības un ar to saistīto nozaru nodrošināšanu ar kvalificētu darbaspēku”.